

**Батенко Л. П., к.е.н., професор,
завідувач кафедри стратегії підприємств,
Лезіна А. В., аспірант,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна**

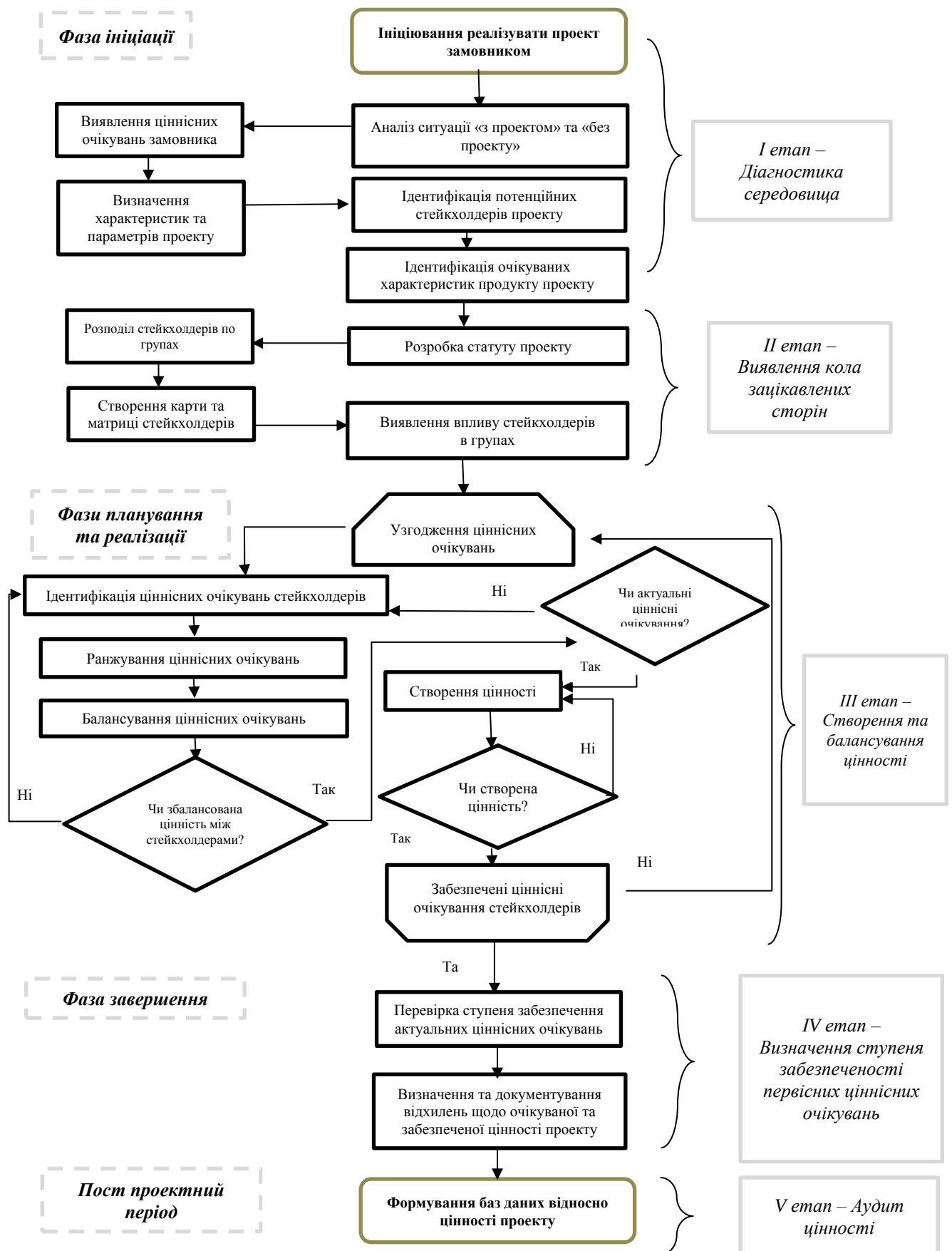
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ЦІННІСТЮ ПРОЕКТІВ

Досвід використання проектного управління на українських підприємствах показує, що в переважній більшості випадків менеджери спрямовують свої дії на досягнення цільових параметрів щодо обсягів, якості, часу та бюджету проекту. В той же час забезпечення цінності проектів для основних його стейкхолдерів залишається поза увагою керівників, що призводить до суттєвого зниження результативності проектної діяльності та потребує відповідної уваги та управлінських впливів. Це і зумовлює актуальність представленого дослідження.

Проблемам забезпечення ціннісних очікувань основних зацікавлених сторін проекту присвячені роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених – Бушуєва С. Д. [1], Бушуєвої Н. С., Меленівської Я. В. [2], Ярошенко Р. Ф. [3], Григорян Т. Г. [4], Рича М. І. [5] та інших. На початку 1980-х років Р. Фрімен у роботі «Strategic management: A stakeholder approach» [6] одним з перших сформував ідею врахування інтересів зацікавлених сторін як фактору підвищення ефективності стратегічного управління компаніями. Розвиток даної теорії довів, що компанією враховуються не тільки економічна доцільність та інтереси щодо отримання прибутку, а й елементи того середовища, в якому вона діє, а також система, яка впливає і сама зазнає впливу від свого оточення [7, ст. 14].

Вважаємо за доцільне узагальнити існуючі підходи до управління цінністю проектів з метою побудови відповідного алгоритму послідовних дій. Систематизація та адекватне використання методів та інструментів управління цінністю проектів сприятимуть підвищенню ефективності процесів проектного управління за рахунок створення цінності для основних стейкхолдерів проекту. Базисом для цього є вдосконалення процедур взаємодії основних зацікавлених сторін проекту в контексті виявлення, забезпечення збалансованості та створення цінності відповідно до їх очікувань у двох напрямках – в процесі управління проектом та в процесі створення продукту проекту.

На наш погляд, на тлі дотримання класичних критеріїв оцінки успішності проекту (обсяг, якість, час, бюджет) варто приділяти більшу увагу саме управлінню цінністю у відповідності до очікувань зацікавлених сторін, тому пропонуємо алгоритм, представлений на рис. 1. Ми вважаємо, що впровадження даного підходу в систему управління проектами з метою підвищення їх ефективності має здійснюватися у двох напрямках: в процесі створення продукту проекту та в процесі управління проектом. Це вдосконалисть результативність проектних робіт та може повною мірою сприяти підвищенню конкурентних переваг підприємства.

Джерело: розробка авторів

Кожен етап управління цінністю проектів за своєю метою та змістом пов'язаний з відповідною фазою життєвого циклу проекту. На фазі ініціації проекту доречними є діагностика середовища та виявлення кола зацікавлених сторін проекту. На фазах планування та реалізації відбувається балансування та створення цінності проекту, а на фазі завершення – визначення ступеня забезпеченості ціннісних очікувань зацікавлених сторін та підведення підсумків щодо створеної цінності. Проведена авторами діагностика проектного управління на українських підприємствах показала необхідність відстежувати результати проектів у пост проектний період. Немає сумнівів, що цінність, яка була створена в проекті, має віддалені наслідки та впливає на започаткування майбутніх проектів. Варто зазначити, що в даному випадку забезпечення ціннісних очікувань зацікавлених сторін може мати прояв в процесах довгострокового використання продукту проекту та в процесах підвищення ефективності ведення майбутніх проектів.

Подальшими завданнями нашого наукового дослідження вбачаються деталізація та обґрунтування комплексу інструментів управління цінністю проектів та впровадження відповідних управлінських інновацій в практику українського бізнесу.

Література:

1. Бушуєв С. Д. Системна інтеграція підходів в управлінні будівельними проектами / С. Д. Бушуєв, О. О. Бойко // Системна інтеграція підходів в управлінні будівельними проектами. Електронний ресурс [Режим доступу]: <http://urss.knuba.edu.ua/files/zbirnyk-26/6.pdf>.
2. Меленівська Я. В. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів крізь призму управління цінностями проекту/ Я. В. Меленівська // Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів крізь призму управління цінностями проекту. Електронний ресурс [Режим доступу:] http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik.
3. Бушуєв С. Д. Ценностный подход в деятельности проектно-управляемых организациях / С. Д. Бушев, Н. С. Бушуева, Р. Ф. Ярошенко // Ценностный подход в деятельности проектно-управляемых организациях. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: зб. Наук. Праць. Вип. 1. – Одеса: МГУ, 2010. – С. 12-20.
4. Григорян Т. Г. Развитие понятийного аппарата ценностно – ориентированного управления конфигурацией продукта проекта / Т. Г. Григорян // Восточно-европейский журнал передовых технологий. – 2014. – № 3/1046. – Х.: Технологический центр, 2014. – С. 70-77.
5. Рич М. І. Мотивація як основа консолідації цінностей зацікавлених сторін у проекті / М. І. Рич // Мотивація як основа консолідації цінностей зацікавлених сторін у проекті. Електронний ресурс [Режим доступу]: <http://urss.knuba.edu.ua/files/zbirnyk-25/8.pdf>.
6. Freeman R.E. Strategy management: A stakeholder approach / R. E. Freeman. – 1st ed. – Boston: Pilman Publishing, 1984. – 276 p. ISBN 0273019139.
7. Рибак А. І. – Управління зацікавленими сторонами в проектному менеджменті: монографія / А. І. Рибак, І. Б. Азарова. – Одеса: ОДАБА, 2017. – 145 с.